Ч. 56. (227.) Львів, понеділок, дня 28. лютого 1916. Рік II.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Цїна примірника 6 сот.
На провінциї 8 сот.
В занятих терітеріях 4 коп.

політична, економічно-суспільна й літературна газета.

Виходить що дня рано.

Умови передплати у Львові:

На рік . . . 18·— К.
„ півроку . . . 9·— „
„ чвертьроку . . . 5·— „
„ місяць . . . 1·80 „

В краю і державі:

На рік . . . 24·— К.
„ півроку . . . 12.— „
„ чвертьроку . . . 6·— „
„ місяць . . . 2·40 „

За границею:

В Німеччині . . . 28 мар.
В Америцї . . . 8 дол.
В инших державах . . . 40 фр.

Рекламациї вільні від почтової оплати. Рукописі приймаеть ся лиш оплачені, а звертаеть ся тільки важнїйші і застережені. — „Українське Слово“ продають всї бюра по цілім краю.

Адреса редакциї, адміністрациї й експедициї: ЛЬВІВ, ул. Руська 3.

Цїна оголошень:

За оголошеня числимо за одношпальтову стрічку або її місце 20 сот. Надіслане 50 сот. за стрічку, а в оповістках 40 сот., в редакційній части 60 сот. Повідомленя про вінчаня, заручини і т. д. 1·50 К. за стрічку, найменше 4 К. Дрібні оголошеня за слово 6 сот., найменше 60 сот. Слова товстим або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошеня за окремою умовою. — За зміну адреси платить ся 50 сот.

Урядові воєнні звідомленя.

Дураццо зайняте!

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 26. лютого.

На російськім фронтї.

Не зайшло нїчо замітного.

На італійськім фронтї.

На прибережному фронтї окрім нагального огня артилерії вивязались онодї в кількох місцях також менші атаки піхоти. По півночи відділи залоги примістка ґорицького предприняли виправу коло села Певма, заскочили ворога в снї, засипали один рів та вернули з 46 бранцями.

На краю високорівнї Добердо по сильнім артилерійськім приготованю ворожа піхота пішла до наступу на наші становиска з обох сторін гори Сан Міхеле і на схід від Поляццо. Італійців відкинено; ворог поніс великі криваві втрати, а окрім того полишив в наших руках 127 бранців, в тім 6 офіцирів. Вчерашний день минув супокійнїйше. На Тарвіс вистрілено знов кілька ґранатів,

На балканськім фронтї.

Нинї рано наші війска зайняли Дураццо. Вже вчера перед полуднем одна з наших кольон в огні італійських корабельних гармат посунулась вперед через північний просмик, а серед дня дійшла до Портес, 6 кільом. на північ від Дураццо.

Війска вислані через полудневий просмик не могли з початку посуватись вперед в наслідок ворожих корабельних гармат; численним однак відділам вдалось передістатись до вечера в брід, на тратвах або пливучи до моста на схід від Дураццa та відкинули тамошні задні ворожі сторожі. Раннім ранком один з наших баталїонів війшов до горіючого міста.

Заступник шефа Генерального Штабу
польний маршалок-поручник Ф. Гефер.

З ГОЛОВНОЇ ТУРЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

Головна турецька кватира оголошує, що по відомостям, які надійшли з ріжних фронтів, положенє нїгде не змінило ся.

Европейська війна

Італія заявить Німеччинї війну?

КЕЛЬН, 25. лютого. „Koelnische Volkszeitung“ доносить з Люґано: „Secolo“ доносить, що Саляндра через дві годинї нараджував ся з Соннїном. Правдоподібно рішили вони під напором военних сторонництв виступити в палатї послів з внесенєм виповідженя війни Німеччинї.

Велика нїмецька офензива на заходї.

Велике пригноблене в Анґлії і Франції. — Голоси швайцарської преси. — Опінія майора Мората.

АМСТЕРДАМ. В міродатних льондонських кругах панує з причини нїмецької офензивної акції під Верден велике занепокоєнє та заворушенє. Богато висших офіцирів анґлїйської головної кватири виїхало до Парижа.

ЖЕНЕВА. Німецький напір на Верден викликав в Парижі страшно пригноблююче вражінє. Мимо ст[illegible] ограничень цензури днєвники поміщують розпучливі порівнаня між французьким застоєм а офензивною силою нїмецьких військ на всїх фронтах.

БЕРЛЇН, 25. лютого. „Deutsche Tageszeitung“ доносить з Женеви. Коментарі швайцарської преси, яка обговорює нїмецькі успіхи під Верден, стверджують, що поступ нїмецької офензиви під Верден поважно загрожує твердинї.

БЕРЛЇН. Майор Морат ось так обговорює успіх, який осягнено під твердинею Верден. Несподіваний успіх під Верден перевисшає що до значіня всї инші частинні успіхи, які в послїдних часах осягнено на заходї. Від борби над Марною сподївано ся, що та велика француська твердиня не остане незрушимою. Від півтора року Верден окружене з трох сторін.

ОСИП ПАРТИКА.

СПОМИНИ
з часів московського наїзду.

„На Баторія.“

Вже смеркало ся на дворі, як я в товаристві двох жандармів покидав „жандармское управленіе.“ „В тюрму Баторія“ був приказ Лукіянова і там я попрямував. Ще ніколи в житю не йшов з такою „помпою“ як тоді: гостинцем, в середині між начальством. Дорога випала через Осолїнських. Якраз на скрутї сеї вулиці побачив я двох своїх знакомих, які увидївши мене, чим скорше . . . дали ногам знати, бо побоювали ся, щоби їх те саме не стрінуло. І добре зробили. А дальше ішов я „Хорущиною.“ Тут знова пригода. Здалека виджу — стоять якісь дві „кумошки“, тай з заложеними руками живо диспутують. Переходячи коло них чув я лише таке: „Ог кара Божа зійшла на людий, знов гунцвоти ведуть якогось... Ая, а який молодий — ... Решти вже я не дочув, бо було за далеко. Чим раз близше „цїли“ думаю — не знати яких буду мати співтоваришів, та чи довго прийдеть ся там сидїти. Зразу навіть не запримітив - коли станув під брамою, над якою була така напись: „Тюрма Батьорія“. Но — міркую, переступаючи поріг — діждав ся чоловік. Га, що буде, то буде. Нагадав я собі нашого свата, який на моїм місці бувби 3 рази перехрестив ся, бо правду сказавши, я навіть і не передчував, яке горе прийдеть ся зносити. Входжу на подвірє, повно російських салдатів та пару наших (австрійських) ключників; дальше іду на друге подвірє, тут вже инакший вид, довкола мури тай крати. Все те мене цікавить, бо деж я коли таке видів. Входимо у якісь сїни, в котрих що крок то салдат з „наставленим штиком.“

„Где старшой?“ питає один з конвоюючих мене жандармів. Здесь — чути якийсь голос — у камері.

За яку хвилинку був я вже в канцелярії „старшого“. Він якраз тоді голив ся, розуміє ся не переривав своєї роботи і велів ждати. Скінчивши, відібрав від жандармів „бумажку“ і відпустив їх а до мене так каже: Как Твоя фамілія? Партика — відповідаю.

„Как — Партік?“ Ні, Партика, — кажу.

За чтож Тебя арестовалї? Або я знаю за що.

Не знаеш? А что ти русскій? Ні, я Українець.

Ага, ґалубчик, Мазепінец? Тепер панимаю, от пайдьош у Сибір. Но — кажу — трудно, як треба, то поїду.

Хадї со мною — і веде мене з т. зв. „вахцимру.“ Тут рух незвичайний, якісь цивілї, городові, салдати та австрійські ключники. Один городовий щось пише, инший візитирує якогось цивиля; той бідачисько розбирає ся до сорочки; ще инший мірить знов якогось арештанта; приходить черга і на мене. Стаю вперед під міру, а дальше перешукують мене і витягають все, що лише находять, навіть папіроски. Тільки мав я те щастє, що не розбирав ся, бо повірили, що я нічого не затаїв.

Ключнік! Бері єво в 41 число — приказує старшой. В тій хвили один з наших дозорців (як я пізнїще довідав ся, був се Українець Галушка) взяв мене з собою.

Тільки до злодіїв мене не давайте — прошу ся.

А я вже Вас дам в ліпше товариство, я виджу, що Ви наш чоловік.

Ідемо через одну величезну зелїзну браму на перший поверх, опять через другу таку саму, аж виходимо на другий поверх Тут бачу дуже довгий і темний коридор, коло кождих дверий по кілька сїнників. Воздух не до витриманя.

(Далї буде).

*) Отсе містимо спомини одного з українських студентів, що в часї наїзду увязнений Москалями, прямо чудом спас ся від засланя. Першу частину тих споминів пережитого в тюрмі при ул. Казимирівській, де сиділа партія арештованих Українців, помістив автор в календарі „Просвіти“ на б. рік; з нинїшним числом зачинаємо містити другу частину, коли автора привезено з ул. Казимирівської до судової вязниці при ул. Баторія, де він опять сидів в крузї арештованих Українців, яких опісля вивезено на Сибір. — Ред.

Від півночи, від сходу і від полудневого сходу тягнуть ся наші позиції довкола ворожих фортів та віддалені від себе від 8—10 кільометрів. Тепер якраз здобуто особливо сильний північно-східний наріжник. Преса почвірного порозуміня безнастанно застановляє ся над питанєм, де і коли наступить наш рішаючий напад. Се питанє розвяже наш ґенеральний штаб. То що ми дотепер перебули на заході є лише тїнию сего, що може ще прийти.

Дотеперішнї военні видатки.

ЛЬОНДОН, 26, лютого. „Pal Mal Gazette“ доносить, що з кінцем 1916 року загальні военні кошти всіх держав, які ведуть війну, винесуть 300 міліярдів франків.

Французько-анґлїйські наради.

ПАРИЖ, 26, лютого. (Ткб.). При кінци послїдної конференції французько-анґлїйської комісії рішено урядити постійний контакт між обома парляментами та скликати в першій половині цвітня зібранє в Льондонї.

Ессад паша на утечі.

БРІНДІЗІ, 26. лютого. (Ткб.). На покладі італїйського контрторпедевця приїхав сюди Ессад паша.

З видумок про Румунію.

БЕРЛЇН, 25. лютого. „National Ztg.“ доносить з російської границї. „Новоє Время“ на основі — як запевняє— віродостойних інформацій, заявляє, що становиско Румунії та речинець її чинного виступленя на военнім теренї остаточно вже порішені. Для неї рішаючим чинником в сїм напрямі є передовсїм судьба Солуня. Почвірне порозуміне має лише один спосіб, щоби спонукати Румунію виступити по його сторонї, а іменно ще в сїм роцї освободити з нїмецьких та австро-угорських рук Сербію і Чорногору, розпочати наступ на Царгород та офензиву на Балканї і на Кавказї, а окрім того знова вдерти ся в Карпати. Коли ті задачі будуть виконані, тоді Румунія виступить чинно по сторонї почвірного порозуміня! (Очивидно мрії чорносотенної ґазети такі далекі хотьби від частинного здійсненя, що й говорити нема що. Судьба Солуня є справою часу, відбитє Сербії і Чорногори не така легка річ, похід на Царгород дуже твердий оріх, а наші Карпати так дали ся в знаки царській армії що тепер треба-би Москалів тягнути туда хиба... на воловодї. Ред.).

Продовженє нарад румунського парляменту.

БУКАРЕШТ, 26. лютого (Ткб.). Дневники доносять, що сесія палат, яка мала сего місяця покінчити ся, буде продовжена до 15. марта.

В справі уоружених кораблїв.

БЕРЛЇН, 26. лютого (Ткб.). „Nordd. Allg. Ztg.“ пише в справі війни веденої підводними лодками ось так: Мимо докладного вияснення справи державним секретарем Яґовом виринули сумнїви, чи засади меморіялу оголошеного 10. с. м. про трактованє уоружених торговельних кораблїв будуть переведені. Сї сумнїви зовсїм незрозумілі та неузасаднені. Нїколи не було наміру відступити від заряджень заповіджених в меморіялї. Енерґічне веденє війни підводними лодками після засад меморіялу розпічне ся в точно назначенім речинци. „Nordd. Allg. Ztg.“ поміщує відтак оголошений бюром Райтера лист президента Вільзона до секретаря Стоне і пише: Засади подані в нїмецькім меморіялї в нїчім не противлять ся приписам міжнародного права, бо подані в меморіялї тайні прикази анґлїйської маринарки виразно приказують анґлїйським уоруженим торговельним кораблям не лише боронити ся але також й самим нападати. Подані численні поодинокі случаї виказують, що вони той приказ виконують. Через те такі кораблї після засад міжнародного права перестають бути мирними торговельними кораблями. З другоїж знова сторони поступованє наших противників представляє ся як недвозначне нарушенє міжнародного права, бо вони своїми торговельними кораблями доконують на морі таких чинів, до яких є покликані лише правдиві военні кораблї.

Коли президент Вільзон в своїм звітї до сенатора Стоне твердить, що проголошені зарядженя против уоружених торговельних кораблїв противлять ся виразним запевненям, які дала Німеччина й Австро-Угорщина, то є се очивидним наслїдком непорозуміня, бо ті запевненя відносили ся лише до мирних кораблїв для подорожних, а не до таких кораблїв, котрі зі своїм уоруженєм лучать офензивну цїль. Очивидно непорозуміне треба тим поясняти, що дотичного меморіялу американське правительство ще не одержало тай тому президент не міг ще його провірити.

Сербський президент мінїстрів в Атенах.

АТЕНИ, 26. лютого (Ткб.). Аґ. Гаваса під датою дня 25. лютого доносить, що там приїхав сербський президент мінїстрів Пасіч.

Становиско Румунії.

Симпатії румунського короля по сторонї осередних держав.

БУКАРЕШТ, 25. лютого. Бувший мінїстер справедливости Bradiceanu підносить в дневнику „Epoca“ з натиском сю обставину, що король Фердинанд частїйше приймає на послуханю представників осередних держав чим послів почвірного порозуміня. В наслїдок сего вплив прихильників осередних держав на короля далеко більший чим вплив коаліції.

Чорногорський король під наглядом.

КЕЛЬН, 25. лютого. „Koelnische Ztg“ доносить: Французька цензура заборонила французькій пресї писати про чорногорського короля Микиту та про його родину. Королеви та членам його родини не вільно принимати представників преси. Він та його окруженє взагалї відтяте від світа. Мешкає він в малій віллї під Лїоном та остає під строгим надзором державних чинників. Може приймати лише тих людий, які викажуть ся відповідним позволенєм виставленим правительственним комісарем, якого йому придїлено. Просто кажучи є він державним вязнем французької републики і то по тій причинї, що його підозрівають, що хотїв на власну руку заключити з ворогом мир. А що французькі власти підозрівають, що король Микита мігби поновити свої змаганя в тім напрямі, то віддано його під острий надзір.

Оборона Солуня.

ЛЮҐАНО, 26. лютого. „Giornale d'Italia“ доносить: Бріян заявив парижським кореспондентам, що в Солунї будуть бороти ся лише Анґлїйцї і Французи міжтим коли Італїйцї ограничать ся до оборони Вальони. З Риму доносять, що італїйське правитетьство рішило взяти чинну участь в обсаджуваню грецьких островів військами почвірного порозуміня.

Почвірне порозуміне обсаджує всї грецькі острови.

„Neues Wiener Tagblatt“ доносить з Люґано: Мілянські дневники подають, що почвірне порозуміне поробило приготованя до обсадженя всїх грецьких островів, на котрих ще нема його військ.

Велика сніговиця на бесарабськім фронтї.

З ц. к. пресової кватири доносять, що в північній Бесарабії впали так великі снїги, що унеможливили всякий рух на слабо побудованих російських пільних зелїзничих шляхах. В наслїдок сего мусїли устати всякі переміни військ.

Зневіра російських військових кругів в побіду.

ЦЮРІХ. Петроградський кореспондент „Tempsa“ доносить, що російські військові круги приходять до пересвідченя, що про переломанє австрійського фронту в Галичинї і Буковинї нема що й думати.

Голод в Росії.

„Berliner Lokal-Anzeiger“ містить слїдуючу допись одного з шведських економістів, обізнаного добре з економічним положенєм в Росії.

Починаючи від мая 1914 р. дорожнеча в Росії давала дневникарам тему до передовиць; часописї ріжно писали про дорожнечу, подаючи при сїм найріжнороднїйші причини сього явища. Минулого року не було в Росії нїгде загальної недостачі средств поживи. Петроград не мав цукру, Київ вугля, Москва мяса, а в північній части Росії недоставало збіжа. Цензура не робила перепон при обговорюваню дорожнечі, не допускала тільки атаків на мінїстра зелїзниць Рухлова.

Та вже в лїтї минулого року почали підноситись поважні голоси в справі дорожнечі, а навіть появлялись віщованя, що рік 1916. буде роком голоду. Урядові донесеня про стан засїв були вправдї дуже корисні, жнива мали бути о 20% обильнїйші від зборів в р. 1914, однак в тих урядових звітах було важне „але“. Звіти виказували жнива тільки в европейській Росії, з виключенєм Сибіру. А якраз Сибір мав в р. 1915. лихі жнива, що має дуже велике значінє, бо без сибірського вівса Росія не може обійтись.

Від липня минулого року правительство мовчало про вислїди жнив, бо сї вислїди були в яркій суперечности з попередними виказами. В червнї 1915 р. військові запаси вівса вичерпали ся. Інтендантура найшлась в скрутнім положеню мимо сього, що часописї вже від давна писали про недостачу вівса. Позаяк треба було сьому негайно зарадити, а нїякий доставник збіжа не хотїв і не міг піднятись достави вівса, — центральні власти видали розпорядок, щоб в цїлій північній Росії у власників великої посїлости та у селян зареквіровано всї засоби вівса та вивезено на боєвий фронт. Військові власти виконали сей розпорядок безоглядно та забрали хлопам навіть збіже, призначене на засїв. Коли шефа інтендантури Дума потягнула по сїй причинї до відвічальности, відповів він коротко: „В інтендантурі є дуже тяжко найти людий, що знають відносини і неперекупних“. Військові власти не вдоволились тим. Армія потрібує коний. Ветеринарів доси нема в російській армії; конї гинули з марних причин. „Новое Время“ оцїнило, що в часї від мая до липня м. р. згинуло 60% військових коний, що однак супроти великої скількости коний в Росії, не мало нїякого значіня. Але військові власти не годились з тим поглядом.

Щоб ввести в блуд заграницю, а головно, щоб заспокоїти населенє великих міст, преса одержує щоденно урядові звідомленя про дорожнечу, в яких говорить ся про зарядженя на зелїзницях та о судовім поступованю проти лихварів та спекулянтів. Се на разї вдоволяє маси, які не знають дїйсного стану річий. Також і полїція старала ся заспокоїти населенє, а се, що полїція доказала громадними арештованями, заслугує дїйсно на увагу. В однім дни арештовано в Росії 4000 людий, а пересїчне число арештованих в більших містах виносить денно 100 осіб. Хто має яке небудь дїло зі средствами поживи, вже сидить або в вязници, або може напевно числити на се, що чи скорше чи пізнїйше опинить ся там. Серед арештованих є много визначних купців, так що не можна й подумати, щоб всї вони подали неправдивий стан запасів поживи.

Та урядові звідомленя впевняють, що ті арештованя є хосенні. Коли увязнено всїх членів збіжевої біржі в Москві, урядовий комунїкат для часописий містив таку увагу. Нїколи в Росії не булоб такої дорожнечі, колиб не зорґанізувала ся була банда розбишак.

А міжтим в Росії нема средств поживи, панує дорожнеча. Публична опінія видить, що арештованя не усувають голоду. Увязнено тисячі людий, які мали укривати величезні запаси живности, однак мимо сього тих запасів нема. Вони є такою самою фікцією, як впевнюваня, що в одеських складах є пів міліярда тон збіжа. Хвостов хотїв завести хлїбові карти. Переговори з більшими містами не дали успіху, бо міста заявили, що в Росії не дасть ся впровадити хлїбових карт. Правительство вдоволилось репресійними средствами. Впрочім старають ся воно тільки о апровізацію більших міст. Голодний Петроград і Москва можуть стати небезпечними для правительства.

Недописують також аґенти, які мають списувати по селах запаси живности. Даремна робота. Запаси ті або зовсїм не істнують, або є дуже скромні. А вже прямо смішний є помисл мінїстра Хвостова: Визначена для справ апровізаційних комісія рішила, що запровянто-

ванє великих міст є неможливе. Супроти того треба населенє Петрограду і Москви розділити рівномірно на цілий край. Дійсно голодове виселенє. Найперше треба усунути шпиталі, відтак фабрики, а вкінці уряди. Злобні язики кажуть, що міністерство внутрішних справ буде міститись в Херсоні, міністерство війни в Оренбурзі, міністерство скарбу в Нижнім Новгороді, міністерство заграничних справ в Астрахану, міністерство маринарки в Архангельску, міністерство рільництва в Одесі, а міністерство зелізниць в Ростові над Доном.

А між тим недостача средств поживи росте, і Росія стоїть перед страшною дійсностю — голодом.

В справі достави военних бранців-Москалів до помочи при переведеню весняної управи.

(Конець).

V. Кілько бранців може роботодавець одержати до роботи?

Найменші партії бранців, які військові власти доставляли роботодавцям до робіт виносили до тепер 30 людий.

Від тепер зарядило міністерство війни, що роботодавці, по укінченю найпильнійших пільних робіт могуть непотрібний для них надмір бранців, якіби не знайшли вже властивого заняття в їх господарствах — передати ц. і к. Військовій Управі, так щоби в одній громаді полишило ся найменше 30 бранців, поміщених спільно в одним домі.

У виїмкових випадках дозволяє міністерство війни на віддаване бранців до робіт в партіях о силі 10—20 людий згідно на зниженє працюючих по громадах бранців до сього низкого числа партії.

Стати ся се може лишень тоді, коли дотичну просьбу господаря або громади скріпить староство дописокою о конечности такого низкого придїленя бранців, а рівночасно посвідчить вірodостойність просителя. У випадку сім мусить проситель рівночасно з внесенєм просьби зложити в старостві кавцію по 30 К. (особи приватні) зглядно 20 К. (громади) за кождого жаданого бранця. По додержаню услівий, які що до удержаня бранців поставило міністерство війни, кавція ся повертає назад до господаря зглядно громади. В противим випадку кавція пропадає. При відмові просьби кавцію зверне староство рівночасно з доруценєм відмовної відповіди.

Кавції не потреба, єсли в наслідок відкликаня бранців - ремісників (гл. уст. VI.) партія бранців в громаді спаде низше 30 людий.

VI. Які бранці могуть бути відкликані з пільних робіт.

При переглядах бранців доставлених до пільних робіт, мають переглядаючі офіцири, делеґовані міністерством війни право і обовязок вилучувати ремісників, які би попали в партії пільних робітників.

У виїмкових випадках на просьбу роботодавця і на внесенє переглядаючого офіцира ремісники полишені будуть і на дальше в господарстві, але лишень тоді коли они зайняті є відповідно свому званю пр. як мельники, ковалі, теслі, колодії і т. и., а також єслиби нагальне вилученє бранців - ремісників могло спричинити великі шкоди в рільнім господарстві. Пр. в часі найпильнійших полевих робіт колиби відкликанє бранців-ремісників діймаючо обнизило скількість робучих сил потрібних до доцільного переведеня розпочатої праці.

VII. Які власти мають надзір над приданими до робіт бранців?

1) Міністерство війни через делеґованих на се офіцирів (загальна інспекція, вибракованя ремісників).
2) Віськові команди таборів бранців.
3) Староства ревізії праці бранців, їх удержаня, приміщеня і виплати датків за працю.
4) Станиці жандармерії: стала всесторонна контроля.
5) стала сторожа військова партії бранців, придана через ц. і к. Військову Управу (сторожа ся позістає рівнож на удержаню роботодавця, який затруднює у себе в господарстві военних бранців.

Подаючи до відома нашого рільничого загалу, повисші постанови рескрипту Міністерства війни додаємо, що краєве Товариство господарське „Сільський Господар у Львові оцінюючи теперішне положенє наших хліборобів поробило заходи у компетентних властий щоби при віддаваню военних бранців до весняних робіт дотичні власти увзглядновили економічне положенє наших рільників і з огляду на брак поживи в краю, більші партії бранців лишали на державнім харчи, а для ліпшого надзору над бранцями держали всіх бранців працюючих в одній громаді в окремім приміщеню під сторожею. Рівнож пороблено заходи, щоби управи громад, які спровадили военних бранців при придїлюваню бранців до поодиноких робіт, вязаві були рішенями комісій для жнив уст. законом з дня 5. серпня 1914 р В. З. Д. 200.

Положенє наших рільників-господарів є сього рода, що поодинокі господарства з огляду на малий вимір ґрунту припадаючого на них не будуть в можности відповідно до постанов висше згаданого міністеріяльного рескрипту у заряджень Військової Управи одержати самостійних партій бранців на поодинокі господарства. Тому лишає ся можливість що лишень громади як такі замовляти будуть більші партії бранців, які виконувати муть пільні роботи в даній громаді.

Радимо начальствам громад старати ся в дотичних староствах вже тепер о придїленє їм відповідно сильної партії бранців-робітників, щоби весняна управа задля браку робочих сил не потерпіла. Начальства громад повинні в податях до Староств домагати ся щоби, бажана партія бранців та її сторожа позіставала на державнім харчі і в окремім спільнім поміщеню.

Хвальні Ради наших Філій і наших ПТ. мужів довіря просимо припильнувати справи достав бранців военних до весняних робіт в громадах і предложити нам тут для евіденції відписи дотичних подань.

НОВИНКИ.

— **Іменованя в судівництві.** Цісар іменував радника висшого краєвого суда у Львові Г. Фединського радником двора при Найвисшім Касаційнім Трибуналі.

— **Відзначенє українських урядників і підурядників ц. к. зелізниць державних Дирекції станиславівської.** Його Величество Цісар зволив відручним письмом з дня 9. вересня 1915 р. в признаню знаменитих заслуг положених в зелізничій службі воєнній надати слідуючим урядникам - Українцям от сї відзначеня:

1) Іванови Миронови, радникови ц. к. Дирекції зелізниць в Станиславові, лицарський хрест ордеру Франца Йосифа на стяжці військового хреста заслуги.
2) Евгенови, Михайлови Лисому, радникови ц. к. Дирекції зеліз. в Станиславові, лицарський хрест ордеру Франца-Йосифа на стяжці військового хреста заслуги.
3) Іванови Кабаровському, адюнктови в Ходорові (тепер начальник стації в Яремчу) золотий хрест заслуги на стяжці медалі хоробрости.
4) Іванови Джусови, майстрови шибованя, підурядникови в Станиславові, срібний хрест з короною на стяжці медалі хоробрости.
5) Теодорови Лесюкови, паличеви на паровозі в Коломиї, срібний хрест заслуги на стажці медалї хоробрости.
6) Іванови Мимоходови, провідникови льокомотивному в Чорткові, срібний хрест заслуги на стяжці медалї хоробрости.
7) Василеви Вихоцькому, слюсареви зелізничому в Коломиї, срібний хрест заслуги на стяжці медалї хоробрости.

— **Вивезені Українці.** Тимотей Підлужний з Горуцка (повіт Дрогобич) вивезений до Омска, Акмолинская область, типоґрафія. — Данило Підлужний з Горуцка, Енісейська ґубернія, Єлонська волость, деревня Черкаси, Сибір.

— **Львівський університет — а Українці.**

От так деканат поухвалював таке, що усі питомці з Кромерижа мусять ще раз тут здавати іспит і ще здасть сей рік їм уневажнять. Декан о. Др Герстман висказав ся так: „або я вім, може яка кухарка вас там питала?!“ Справа Кромерижських іспитів у Відни була вже на добрій дорозі, бодай так посли говорили, аж тут по деканальнім засіданю, на яке навіть жадного нашого професора не запрошено (Др Лаба заступає хорого Дра Бартошевського) заявили що мусять усі другий раз здавати.

Взагалі відносини дуже важкі. На місци о. Дра Мишковського (арештованого) викладає Поляк, місто Дра Комарницького Поляк; всї майже виклади по польськи.

Найгіршим шовіністом є тимчасовий проф. кс. Др. Тарнавскі, який рівнож сидить на катедрі Українця. Він ще перед війною, „спалив“ 26 з історії. Поляка жадного. Викладає історію тенденційно і хибно про Українців. Коли хто усьміхнеть ся на такі його виводи, то він лютить ся мов скажений і грозить двійками. 24. II. 1916. на викладі сказав: „Wladimirus M. et Olga Russi“ прийняли хрест і се стало ся „in Russia“.

Ми собі виборoли доси се, що по українськи вписуємо ся, а наші товариші світські ще все по польськи виповнюють карти. — М.

— **Мирові гадки.** Одно з послідних чисел „Labour Leader“ містить статю анґлійського офіцира п. з.: „Глядачи дійсности в очи.“ Автор обстоює, що оставлена заява про війну аж до кінця, яку зложив Asquith в Guildhall в 1914 році, і на яку він постійно покликує ся, є вже нині перестаріла. Перестаріле є „базіканє про оконечне знищенє пруської мілітарної сили“. перестаріле є, коли д. Mastermaan жадає частини німецької території, коли ґен. Botha не хоче навіть взяти під розвагу думку про віддане німецької Африки, коли „Daily Chronicle“ уважає условною мира віддане або знищенє цілої німецької артилерії і, п. п.

Такі мрії могли мати значінє тоді, коли ще котив ся вперед російський „паровий валок“. Анґлія маючи німецькі кольонії і власть на морі може собі обезпечити почесний мир. „Я є сильно переконаний — пише автор — що наколиб на пр. нині за почином папи або еспанського короля зібрала ся мирова конференція, публична опінія Европи не дозволила би розійти ся дипльоматам без заключеня почесного для всіх миру.

— **Полекші для універзитетських студентів.** Міністерство просвіти видало рескрипт, яким вкорочує студії на правничім та фільософічнім виділі для тих студентів, які служать при війську. Студентам правничого виділу, що служать при війську вчислить ся два семестри, так, що час студий буде вкороченний на три роки. Ті слухачі, які ще не зложили правно-історичного іспиту, будуть могли прислухуватись викладам австрійського права на 5 семестрі з тим однак застереженєм, що в пів року пізнійше зложать перший правничий іспит. Для таких іспитів буде визначений осібний речинець. Так само будуть вкорочені о 2 семестри студії для тих студентів фільософічного виділу, що служать при війську.

Полекші сї в засаді не відносять ся до медичного виділу. Однак слухачі, які вернуть з війни, будуть могли вже при кінци девятого семестра складати другий, а з початком десятого курсу третий риґорос. Сї полекші є звязані однак з деякими застереженями, вичисленими близше в міністеріяльнім рескрипті.

Універзитетські іматрикуляції з перед війни є і на дальше важні, мимо перерви в студіях по причині військової служби та лїченя по причині недуги або ран.

— **Російські полонені в Австрії.** „Реч“ містить кореспонденцію з Австро-Угорщини про поведенє населеня з російськими полоненими. Кореспондент підчеркує, що підчас подорожі з Будапешту видів цілі поїзди набиті російськими полоненими, населенє відносилось до них приязно, — так само й австрійські офіцири. З усїх сторін полонені діставали харч. Сторожа не робила у сьому перешкоди, — що більше посередничила при роздачі. На зелізничих стаціях прохожувались полонені зовсім свобідно без сторожі.

— **Воздушний міністер в Анґлії.** Льорд Дерби cістав іменований міністром для воздушної оборони.

— **Утиски Німців в Росії.** До „National Tidende“ доносять з Петрограду: Представники правиці в думі зажадали енерґічних заряджень проти Німців, які мешкають в Росії. Між иншим домагають ся вони, щоб Росія уневажнила всі натуралізації Німців, яких доконано в 1870 р., займила їх майно та уневажнила їх акції в російських банках.

— **Реформа календаря в Туреччині.** По довших нарадах турецький парлямент прийняв правительственне предложенє в справі заведеня григоріянського календаря та з деякими змінами. Численє часу від геджри після місячного року остає в уживаню для музулманів. Фінансовий рік, який мав закінчити ся 29. лютого ст. ст., а зглядно 13. марта н. ст., скінчить ся 29. лютого н. ст., а слїдуючий день

буде се 1. марта 1334 турецького року. Із задержаня сього числа року виходить, що пропозицію правительства, яке домагало ся також принятя числа року 1916, почасти відкинено так, що реформа календаря є лише частинна.

Обнова українського житя у Львові. В суботу д. 26. с. м. відбули в льокали Головної „Просвіти“ делєґати львівських читалень „Просвіти“ під проводом Вп. Надрадника Дра Е. Озаркевича, як голови філії „Просвіти“, наради в справі урухомленя наших читалень у Львові.

Наради отворив Вп. Надрадник Евген Озаркевич. Згадавши коротко про значінє того рода Товариств для народа, світлий розцвіт тих товариств в послідних роках а відтак про застановленє всілякої просвітної праці через московський наїзд зазначив бесідник, що тепер повинні ми із подвоєною енерґією надробити се, що не з нашої вини зістало занедбане. Вправді тепер дає ся відчувати брак людий до праці, але ті які лишились, при добрій волі зможуть заступити тамтих. Тут згадав бесідник про бл. п. Володимира Гребеняка невсипучого робітника на тім поли, який ляг головою за вітчину і просив всіх присутних пошанувати його память повстанєм з місць.

Відтак поодинокі делеґати здавали короткий звіт про стан кождої читальні з окрема.

І так п. Лаврів іменем Читальні на жовківськім передмістю, п. Ґоруцкий іменем читальні в середмістю, п. Михалічко іменем чит. личаківської, п. Партика ім. чит. городецкої і п. Ігнат іменем чит. стрийської.

По довшій дискусиї, в якій забирали всї присутні голос, рішено вже в найблизшу неділю с. є. 5. отворити чит. жовківську і городецьку, а опісля й инші.

Рівнож порушено справу читалень на Левандівці, Клепарові і Замарстинові, яку однак з браку дотичних делєґатів відложено до слїдуючого засїданя.

На нарадах був також присутний посол Др. Вол. Бачинський і п. Володимир Ульванський як відпоручник „Академічної Громади“, який прирік що неділї висилати членів „Акад. Громади“ по всїх чит. з відповідними відчитами і рефератами, а також Шевченківськими концертами.

Вкінци з огляду на те, що теперішний виділ філії „Просвіти“ є здекомплетований, бо лишило ся лише двох (Вп. Надр. Озаркевич і о. Бачинський) ухвалено утворити т. зв. провізоричний Виділ, в склад котрого крім двох вище згаданих членів входять відпоручники всїх львівських читалень, відпоручник „Академічної Громади“. Секретаром установлено п. Осипа Партику.

На тім закінчено наради з тим, що слїдуюче засїданє відбуде ся в суботу дня 4. с. м. о год. 7 веч., на котрім головно буде обговорена справа читалень на Левандівці, Клепарові і Замарстинові. (О. П.)

— Недуга румунської королевої-вдови. Королева вдова Елисавета тяжко занедужала на інфлюенцу.

— Віспа у Львові. В наслідок заведеня примусового щіпленя віспи у Львові, провірено в минулім тижни тільки два случаї занедужаня.

ОПОВІСТКИ.

Понеділок, дня 28 лютого 1916

Нині: 28. лютого гр.-кат. Онисима, римо-кат. Романа.

Завтра: 29. гр.-кат. Пантифилия, римо-кат. Леандра б.

◯ **На хлопячу школу** ім. Тараса Шевченка на стрийській дільниці у Львові вплинуло дальше до каси кружка: Вп. Іван Філяс з нагоди свого вінчаня 14 кор., Впр. о. пралат Евг. Гузар зібране в церкві семинарицький 27 к., Вп. Іван Филипович 2 к., Вп. Боднар 5 к, Вп. М. Лучаківська 1 к., Вп. учительки шкіл У. П. Т. 1 к. 80 с, (збірка) центральний кружок у Львові 120 к. Вп. Іван Филипович збірка між знакомими 30 к. Дрібні жертви вкинені до пушки вірними виходячими по богослуженю з церкви 155 к. 80 с. — Впов. Жертводавцям складаємо щиро українське „Спасибіг“. Просимо на будуче не забувати про нашу школу а ласкаві дальші жертви складати або слати на руки скарбника кружка Всч. о. Ярослава Левицького вул. Зиблїкевича ч. 30. — За Старшину Кружка У. П. Т. ім. Т. Шевченка Іван Ігнат м. голова, о. Ярослав Левицький скарбник.

Послїдні вісти.

В поході на Крїпость Верден. — Доси 15.000 полонених. — Дальші успіхи.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

На західнім фронті.

В ріжних місцях фронту розігрались більше оживлені артилєрійські та мінові бої. На полудневий захід від Іпери відкинено анґлїйський наступ. На височинах по правій стороні Мози французи старались в наступах по пять разів поновлюваних свіжо спровадженими війсками відібрати панцирний форт Douaumont Їх відкинено кріваво. На захід від форту наші війска зайняли Champ Neuville, т. зв. Cote de Talou і серед боїв дійшли близько до полудневого берега ліса північний схід від Bras. На схід від форту здобули ми приступом великі будівлї фортифікаційні в Hardaumont. В долині Woevre німецький фронт борючись зближає ся скоро до підніжа т. зв. Cotes Lorraines. О скільки доси донесено, число неранених бранців виносить доси майже 15.000.

У Фляндрії наші летничі ескадри поновили наступи на ворожі військові табори. В Мецу бомби кинені ворожими летунами зранили або забили 8 цивільних осіб і 7 жовнірів. Кілька домів ушкоджено. В воздушнім бою і нашими оборонними арматами застрілено по одним французькім воздухоплаві в области крїпости. Летунів, в тім двох капітанів полонено.

На східнім і балканськім фронтї не зайшло нїчо важного.

Начальна управа армії.

Куропаткін начальним вождом північної армії.

ПЕТРОГРАД (ТКБ) Куропаткін іменований вождом армії на північнім фронті.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Оголошеня.

КОНКУРС.

„Український захист для вдів і сиріт передовсім по погибших на війні ц. і к. жовнірах“ у Львові розписує отсим конкурс на посади: 1) кореспондентки, уміючої писати на машин, 2) фреблянки, 3) помічної сили біглої в шитю, яка має також курс санітарний.

Платня всїх трох посад після умови. Першенство при рівних квалїфікаціях мають круглі, а незасібні сироти Подання з долученем метрики уродженя, свідоцтв і опису дотеперішного занятя належить вносити на адресу Управи Захисту (Львів, ул. Корнияктів ч. 1.) до 5 марта с. р. — Львів, дня 20 лютого, 1916. За Управу: В. Нагірний голова, о. В. Лициняк секретар.

Видає і відвічає за ред.: Д-р Сидір Голубович. Друкарня А. Ґольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.